Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 23.2.2020

Asia: KAA 9/2019 vp Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla

Tiimiesimies Rami Nissema
Metsähallitus Metsätalous Oy

Aluksi

Kiitos Asiantuntijapyynnöstänne.
Hyvä että, kansalaisaloitteen pohjalta käydään avointa keskustelua metsien hoidosta ja käytöstä. Lakialoitteen tavoitteena on avohakkuiden lisäksi myös metsän luontaiseen uudistamiseen tähtäävien siemenpuu- ja suojuspuuhakkuiden lopettaminen sekä kasvatushakkuiden eli harvennushakkuiden lopettaminen. Se tarkoittaa käytännössä siirtymistä pelkästään jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen. Erilaiset metsänkäyttömenetelmät täydentävät toisiaan eikä vastakkainasettelu jaksollisen ja jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen välillä edistä hyvää metsänhoitoa. Tarkastelen asiaa omasta ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n Koillismaan metsätiimin näkökulmasta.

Lausunto

Metsähallituksessa metsien käsittelyn perusteena on kasvupaikkalähtöinen metsäsuunnittelu. Nykyaikaista paikkatietoa ja tekniikkaa hyödyntäen määritellään kullekin kohteelle, kasvupaikka ja puusto huomioiden, parhaiten sopivin käsittelytapa 15 erilaisen hakkuutavan joukosta. Erirakenteisuutta ja lahopuuta säilytetään kaikissa metsissä hakkuutavasta riippumatta. Tulevien säästöpuuryhmien ja riistatiheiköiden huomioiminen aloitetaan jo taimikonhoitovaiheessa. Nämä ryhmät, tiheiköt ja hakkuissa tehdyt tekopökkelöt tuottavat myös aikanaan metsään lisää lahopuuta ja erirakenteisuutta. Erilaisia metsänkäsittelytapoja ja erikoishakkuita käytetään monipuolisesti kohteen ominaispiirteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Etenkin erityisalueilla ja -kohteilla (esim. retkeilyalueet, matkailukeskukset, porotalouskohteet ja muut rajoitetun käytön kohteet) tämä korostuu ja antaa hyvän mahdollisuuden kasvattaa puustoa tavanomaista järeämmäksi ja kasvattaa myös puuston hiilivarastoa.

Jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta ei ole Koillismaan metsätiimin alueella harjoitettu laajemmassa mittakaavassa yli 60 vuoteen. Jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn menetelmänä oli entisaikaan poimintahakkuu eli. ns. harsintahakkuu. Tästä meillä on esimerkkinä ns. Osaran aukeat, missä metsien tila oli poimintahakkuiden seurauksena huono. Näissä harsituissa yli 200-vuotiaissa metsissä oli hakattavaa puuta n. 20-40 m3/ha nykyiseen jaksollisen kasvatukseen siirryttäessä täysimittaisesti 1950-luvulla. Silloiset avohakkuut kasvoivat pinta-alaltaan (n. 20 000 ha) valtavaksi nykymittapuulla ajateltuna. Suurista avonaisista aloista ja luonnonolosuhteista johtuen epäilijöitä riitti eikä siementen alkuperäkään ollut paikallista alkuperää puhumattakaan

Metsähallitus Metsätalous Oy
Karhukunnaantie 2
FI-93100 Pudasjärvi, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 2752751-5
Kotipaikka Rovaniemi

siemenviljelyssiementä, mitä nykyisin käytetään uudistaessa metsiä avohakkuiden jälkeen. Osaran aukeita on käsitelty harvennushakkuin 1990-2000-luvun vaiheesta lähtien. Keskimääräinen poistuma on ollut 50-60 m3/ ha ja nyt näissä kohteissa on hyvälaatuista puustoa n. 120-150 m3/ha. Parhaimmilla kohteilla metsä on kasvanut 250 m3/ha 60 vuoden aikana toimien erinomaisena hiilinieluna verrattuna 1950-luvun jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelytapaan. Huonolaatuisia ja tykyn vioittamia metsiä on myös jonkun verran jo avohakattu uudelleen. Puuta näillä avohakatuilla kohteilla on ollut 100-170 m3/ha eli huomattavasti enemmän kuin 1950-luvun avohakkuiden alkaessa. Näillä avohakatuilla kohteilla on käytetty kasvupaikkakohtaisia metsänkäsittelymenetelmiä ja siemenviljelysiementä. Nämä metsät tuottavat vielä paremmin ja sitovat enemmän hiiltä kuin ensimmäiset 1950-60 luvun uudistamiset.

Suurin osa avohakkuista tehdään Koillismaalla valtion metsissä, missä on jo kertaalleen tehty uudistushakkuu (avohakkuu tai siemenpuuhakkuu) ja joissa on sen jälkeen tehty taimikonhoito ja harvennushakkuut. Koillismaan valtion metsissä 80 % pinta-alasta on kasvatushakkuita tai jatkuvapeitteistä metsänkäsittelyä. Avohakkuiden keskikoko on alle 5 hehtaaria ja ne uudistetaan kasvupaikkaan soveltuvalla kotimaisella puulajilla käyttäen paikallista alkuperää ja jalostettua siemenviljelyssiementä. Kivennäismaiden metsiä uudistetaan myös luontaisesti, jos kasvupaikka- ja puusto-olosuhteet ovat suotuisat. Esimerkiksi auramänniköihin luontainen uudistaminen soveltuu huonosti, mutta tiettyihin kuusivaltaisiin tuoreisiin kasvupaikkoihin se soveltuu hyvin, riippuen metsikön tilasta ja kasvupaikasta. Poronhoitoalueella koivun luontainen uudistuminen kivennäismailla on vaikeaa.

Turvemaita (ojitetut yli 30 cm turvetta) on Koillismaan valtion metsissä viimeisen yli kymmenen vuoden aikana uudistettu koko ajan enenevissä määriin kasvupaikkakohtaisesti luontaisesti pääsääntöisesti joko suojus- tai siemenpuuhakkuulla. Tästä meillä on hyviä kokemuksia, kun katsotaan asiaa uudistamis-, talous-, vesiensuojelu tai monimuotoisuusmielessä. Nyttemmin on siirrytty turvemailla jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen suojuspuu-, siemenpuu- ja väljennyshakkuin unohtamatta harvennushakkuita. Luontaisen uudistamisen alalle turvemailla jää nyttemmin enemmän puuta turvaamaan taimiaineksen kehitystä, parantamaan vesi- ja hiilitaloutta. Kuten tutkimuksetkin osaltaan osoittavat, niin turvemailla jatkuvapeitteinen näyttää sopivan paremmin kuin kivennäismaille. Tutkimustietoa jatkuvapeitteisestä metsänkasvatuksesta sekä turvemailla että kivennäismailla tarvitaan kuitenkin vielä lisää.

Lopuksi

Jatkuvapeitteisestä metsänkasvatuksesta ei ole vielä saatavilla tarpeeksi pitkäaikaista tutkimustietoa, mutta siitä on saatavilla historiatietoa. Historiatieto kertoo sen, että metsien poimintahakkuilla metsien tila huononee, puutavaran laatu heikkenee ja hiilivarasto pienenee. Nykyisenkaltainen kasvupaikkakohtainen metsänkäsittely eri käsittelytapoineen tuottaa huomattavasti paremmin, sitoo enemmän hiiltä ja ottaa huomioon monikäytön ja monimuotoisuuden. Metsien käsittelyä kehitetään sen mukaan, kun uutta tutkimustietoa saadaan. Jatkuvapeitteisellä metsänkäsittelyllä on tärkeä rooli, mutta ei ole järkevää poissulkea jaksollista kasvatusta.

Metsähallitus Metsätalous Oy
Karhukunnaantie 2
FI-93100 Pudasjärvi, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 2752751-5
Kotipaikka Rovaniemi